

Aan

De minister van Financiën van Sint Maarten

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39

Willemstad, Curaçao

Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26

Convent Building

Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba

L.G. Smith Boulevard 68

La Piccola Marina

Oranjestad, Aruba

Telefoon (+297) 5832800

Telefoonnummer

+5999 4619081

E-mail

info@cft.cw

Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Datum

1 december 2020

Ons kenmerk

Cft 202000182

Pagina

1/7

Onderwerp

Reactie op de derde uitvoeringsrapportage 2020 Sint Maarten

Bijlage

-

Geachte heer Irion,

Het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) heeft op 18 november jl. de derde uitvoeringsrapportage (UR) 2020 ontvangen. Conform artikel 18 lid 1 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) ontvangt het Cft de UR uiterlijk zes weken na afloop van elk kwartaal. De UR over het derde kwartaal had uiterlijk 15 november jl. ingediend moeten worden en is dus met een beperkte vertraging ingediend. In deze brief ontvangt u de reactie van het Cft op de derde UR van 2020. Zoals gebruikelijk is deze brief tevens in afschrift verstuurd aan de Staten van Sint Maarten en de minister-president van Sint Maarten.

Achtergrond

In reactie op de (wereldwijde) Covid-19 crisis heeft Sint Maarten dit jaar ingrijpende maatregelen moeten treffen. Voor de maatregelen die Sint Maarten nam waren extra liquiditeiten noodzakelijk. De Rijksministerraad (RMR) heeft in 2020, mede op basis van advisering door het Cft, voorzien in deze (aanvullende) liquiditeitsbehoefte door middel van een aantal tranches liquiditeitssteun met een totale omvang van ANG 113,3 miljoen.

Het Cft adviseerde op 20 mei jl. om aanvullende wijzigingen in de begroting aan te brengen met een eerste begrotingswijziging (BW).¹ Op 27 oktober jl. ontving het Cft het ontwerp van deze BW. Op 23 november heeft het Cft hierop geadviseerd en zijn advies voorzien van een aantal aanbevelingen.² Het is tegen deze achtergrond dat het Cft de derde UR van zijn reactie voorziet.

¹ Cft, kenmerk 202000060, Advies o.b.v. artikel 12 Rft bij de vastgestelde begroting 2020 Sint Maarten, d.d. 20 mei 2020.

² Cft, kenmerk Cft 202000175, Advies o.b.v. artikel 11 bij de eerste begrotingswijziging 2020 Sint Maarten, d.d. 23 november 2020

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de derde UR wordt gevormd door de Rft en de aanwijzing³, met dien verstande dat de RMR op 27 maart 2020 op grond van artikel 25 lid 1 van de Rft voor begrotingsjaar 2020 heeft ingestemd met een afwijking van de centrale begrotingsnorm zoals vervat in artikel 15 lid 1 van de Rft.⁴ Op 13 november 2020 heeft de RMR besloten Sint Maarten vooralsnog een maximaal begrotingstekort voor het gehele jaar 2020 toe te staan van ANG 185,5 miljoen.⁵

Ook heeft de RMR op 1 mei 2020 besloten om vanwege de gevolgen van het herstel van schade door de orkanen Irma en Maria akkoord te gaan met het afwijken van de normen van artikel 15 lid 1 van de Rft. Hierbij stelde de RMR onder meer de voorwaarde dat het begrotingstekort voor 2020 zonder de financiële gevolgen van Covid-19 maximaal ANG 31 miljoen mag bedragen.

Oordeel

De UR toont een tekort van ANG 133,1 miljoen. Dit tekort is lager dan was begroot voor deze periode (ANG 187,9 miljoen), vooral door hogere belastingbaten, lagere personeelslasten en lagere lasten voor goederen en diensten. Sint Maarten geeft aan dat de kosten voor de steunmaatregelen in het derde kwartaal ANG 58,7 miljoen bedragen, echter hiervan is ANG 27,0 miljoen daadwerkelijk uitgegeven. Sint Maarten verwacht het jaar 2020 af te sluiten met een tekort van ANG 223,7 miljoen. Op 13 november 2020 heeft de RMR besloten Sint Maarten vooralsnog een maximaal begrotingstekort voor het gehele jaar 2020 toe te staan van ANG 185,5 miljoen. Het Cft is van oordeel dat met name de lasten voor de steunmaatregelen te hoog zijn begroot in relatie tot de daadwerkelijke realisatie. Ook zijn de kapitaaluitgaven neerwaarts bijgesteld.

U bent verzocht in de BW een adequate toelichting over de aansluiting tussen de door het Cft berekende maximaal toegestane tekort in 2020 op kasbasis en de bij de begroting passende baten-lasten-basis. Het Cft zal op basis daarvan in zijn advies bij de vastgestelde BW tot een verdere concretisering over de maximaal toegestane afwijking komen en de RMR nader informeren.

De kapitaaldienst toont een overschot. Met de brief van de minister van Financiën van Sint Maarten worden de voorgenomen kapitaalinvesteringen in 2020 teruggebracht naar ANG 5 miljoen.⁶

³ In september 2015 is door de RMR aan het bestuur van Sint Maarten een aanwijzing gegeven. De RMR heeft op 18 april 2019 besloten tot verlenging hiervan. Ten aanzien van de verlenging dient in de RMR nog definitieve besluitvorming plaats te vinden.

⁴ BZK, kenmerk 2020-0000167045, Besluitvorming Rijksministerraad 27 maart 2020, d.d. 1 april 2020

⁵ BZK, kenmerk 2020-0000662554, Afwijken van begrotingsnormen door Aruba, Curaçao en Sint Maarten, d.d. 13 november 2020.

⁶ Sint Maarten, kenmerk 3736-D, Completion of conditions for the second tranche of liquidity support Sint Maarten, d.d. 3 november 2020.

De liquide middelen bedragen eind september ANG 64,5 miljoen, een afname van ANG 14,1 miljoen ten opzichte van de stand per eind juni 2020. De door Sint Maarten gerapporteerde betalingsachterstanden zijn ten opzichte van maart 2020 met ANG 6 miljoen afgenomen tot ANG 105,5 miljoen. De langlopende schuldpositie van Sint Maarten is in het derde kwartaal toegenomen met circa ANG 19 miljoen.

Sint Maarten heeft een grote achterstand in het proces van het opstellen, aanbieden, goedkeuren en vaststellen van de jaarrekeningen. Het Cft heeft inmiddels de opgestelde, maar nog niet gecontroleerde jaarrekeningen 2017, 2018 en 2019 ontvangen. Het Cft heeft u tevens verzocht uiterlijk 1 december de door de Gouverneur vastgestelde jaarrekeningen 2013, 2014, 2015 en 2016 bij het Cft aan te leveren.⁷

Uit de UR blijkt geen enkele voortgang in het verbeteren van het financieel beheer. Het Cft heeft u meermaals geadviseerd stappen te ondernemen. Bij de tweede UR verzocht het Cft om een overzicht van de maatregelen die u neemt gericht op het in uitvoering nemen van het in april 2020 vastgestelde verbeterplan financieel beheer. U heeft hier niet aan voldaan. Het verbeteren van het financieel beheer is inmiddels opgenomen in de landspakketten waarover afspraken met Nederland gemaakt moeten worden.

Toelichting

Gewone dienst

In tabel 1 worden de begroting en de realisatie tot en met het derde kwartaal met elkaar vergeleken. De gerealiseerde baten vallen hoger uit dan begroot terwijl de gerealiseerde lasten achterblijven bij de begroting. Het gerealiseerde tekort is hierdoor aanmerkelijk lager dan begroot.

Gewone dienst	Realisatie t/m Q3	Begroting t/m Q3	Vershil t/m Q3
Baten	278,6	264,2	14,4
Lasten	411,7	452,1	40,4
<i>Saldo</i>	<i>-133,1</i>	<i>-187,9</i>	<i>54,8</i>

Tabel 1: Baten, lasten en saldo tot en met het derde kwartaal (in miljoenen ANG)

De baten zijn ANG 14,4 miljoen hoger uitgevallen. In meerdere soorten belastingen wordt een hogere realisatie geconstateerd (+ ANG 7,4 miljoen). Ook de overige baten zijn hoger dan begroot (+ ANG 9,9 miljoen). Sint Maarten geeft aan dat dit laatste bedrag gedeeltelijk nog gerubriceerd moet worden onder de baten van de belastingen, waardoor het bedrag van ANG 7,4 miljoen hoger zal uitvallen. De baten uit hoofde van banklicenties zijn echter lager dan begroot (- ANG 4,3 miljoen). Volgens Sint Maarten was in de reeds bijgestelde begroting onvoldoende rekening gehouden met de gevolgen van de Covid-19 crisis.

⁷ Cft, kenmerk 202000123, Rappel jaarrekeningen 2013 tot en met 2019, d.d. 14 september 2020.

De lagere lastenrealisatie van ANG 40,4 miljoen wordt met name veroorzaakt door een onderschrijding van de personeelskosten (ANG 16,7 miljoen) en de goederen en diensten (ANG 23,2 miljoen). Volgens Sint Maarten zijn begrote vacatures niet ingevuld wat met name een onderschrijding van de salarislasten tot gevolg heeft van ANG 10,1 miljoen. De aanpassing van de pensioenwetgeving voor ambtenaren zorgt verder voor een onderschrijding van de pensioenpremies (ANG 4,5 miljoen). De onderschrijding van de lasten voor goederen en diensten wordt in diverse posten geconstateerd waaronder de posten 'projecten en activiteiten' (ANG 6,7 miljoen), 'inhuur' (ANG 3,1 miljoen), 'cursussen en opleiding' (ANG 1,7 miljoen) en 'marketing' (ANG 2,9 miljoen). Als verklaring geeft Sint Maarten aan dat als gevolg van de Covid-19 crisis op deze posten minder is uitgegeven.

Uit de derde UR blijkt dat de lasten van de steunmaatregelen tot en met het derde kwartaal ANG 58,7 miljoen bedragen. Hiervan is slechts ANG 27 miljoen daadwerkelijk uitgegeven. De oorzaak hiervan ligt in de vertraging van enkele maanden in de uitvoering van de regeling voor loonkostensubsidie. Inmiddels zijn de maanden tot en met september opengesteld voor aanvragen van werkgevers.

Sint Maarten verwacht het jaar af te sluiten met een tekort van ANG 223,7 miljoen. Dit zou betekenen dat, gezien het tekort van ANG 133,1 miljoen tot en met het derde kwartaal, in het vierde kwartaal een tekort van ANG 90,7 miljoen gerealiseerd zou moeten worden. Op basis van de realisaties tot en met het derde kwartaal gaat het Cft er echter vanuit dat de realisatie in het vierde kwartaal lager uitvalt. Het Cft acht daarom een aanzienlijk lager tekort binnen bereik.

Kapitaaldienst

De kapitaaldienst toont een overschot. Sint Maarten heeft in 2020 nagenoeg geen investeringen gedaan. Hoewel in begroting aanzienlijk meer kapitaalinvesteringen waren voorzien, blijkt uit de brief van de minister van Financiën van 3 november jl. dat Sint Maarten in 2020 nog ANG 5,0 miljoen wil investeren.⁸ Het Cft verzoekt u voor deze voorgenomen kapitaalinvesteringen nadere toelichting te verstrekken zodat kan worden vastgesteld dat deze uitgaven voldoen aan de criteria die de Rft hieraan stelt en dat het gaat om noodzakelijke vervangingsinvesteringen.

Liquiditeitspositie

In de UR wordt per ultimo september 2020 een totaal van ANG 64,5 miljoen aan liquiditeiten gepresenteerd, waarvan ANG 49,8 miljoen vrij beschikbaar en ANG 14,7 miljoen geormerkt voor onder meer kapitaaluitgaven en betalingsachterstanden. Dit is een daling in liquiditeiten van ANG 14,1 miljoen ten opzichte ultimo juni.

⁸ Sint Maarten, kenmerk 3736-D, Completion of conditions for the second tranche of liquidity support Sint Maarten, d.d. 3 november 2020.

Betalingsachterstanden, schuldquote en de rentelastnorm

In het derde kwartaal is de collectieve sector schuld met ANG 6 miljoen afgenomen. Deze daling bestaat geheel uit de afname van de betalingsachterstanden bij de overheidsvennootschap Telem. De (langlopende) overheidsschuld is met circa ANG 19 miljoen toegenomen. Dit bedrag betreft het tweede deel van de door Nederland verstrekte tweede tranche liquiditeitssteun.

Het Cft vermeldt in zijn reactie op de uitvoeringsrapportages doorgaans de schuldquote van de collectieve sector van Sint Maarten en de schuldquote van de overheid van Sint Maarten. Deze schuldquotes bedroegen respectievelijk 59 procent en 80 procent per 30 juni 2020.⁹ Het Department of Statistics van Sint Maarten heeft wijzigingen doorgevoerd bij het berekenen van het bruto binnenlands product (bbp), waardoor het bbp hoger uitkomt. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) heeft inmiddels de aanpassing van het bbp overgenomen. Nadat ook de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) het aangepaste bbp heeft overgenomen, zal het Cft de berekening van de schuldquotes baseren op het aangepaste bbp. Toepassing van het hogere bbp zal leiden tot lagere schuldquotes.

Op basis van de beschikbare gegevens stelt het Cft vast dat de rentelasten van de collectieve sector van Sint Maarten, vooral gegeven de zeer lage rente van de leningen waarop Nederland inschrijft, binnen de rentelastnorm liggen.

Jaarrekeningen

Het Cft heeft vele malen aandacht gevraagd voor het inlopen van de achterstand in het proces van het opstellen, aanbieden, goedkeuren en vaststellen van de jaarrekeningen.

Op 14 september jl. heeft het Cft Sint Maarten een rappelbrief gestuurd met betrekking tot de niet afgeronde jaarrekeningen voor de jaren 2013 tot en met 2019. In de rappelbrief werd Sint Maarten verzocht om gezien het belang van een adequate begrotings- en verantwoordingscyclus:

- Voor 1 november a.s. de door Sint Maarten opgestelde jaarrekeningen 2017, 2018 en 2019 bij het Cft aan te leveren.
- Voor 1 december a.s. de door de Gouverneur vastgestelde jaarrekeningen 2013, 2014, 2015 en 2016 bij het Cft aan te leveren.

De jaarrekeningen 2017, 2018 en 2019 zijn inmiddels door het Cft ontvangen waarmee de deadline van 1 november 2020 is behaald. Deze jaarrekeningen dienen nu nog door Stichting Overheidsaccountantsbureau (SOAB) en de Algemene Rekenkamer van Sint Maarten gecontroleerd te worden. Sint Maarten geeft in deze UR aan dat de controle van de jaarrekeningen 2017 en 2018 nog dit jaar door SOAB wordt afgerond. SOAB heeft inmiddels echter aangegeven dat dit op zijn vroegst in het eerste kwartaal van 2021 het geval zal zijn.¹⁰

⁹ Cft, kenmerk 202000115, Reactie op de tweede uitvoeringsrapportage 2020 Sint Maarten, d.d. 2 september 2020.

¹⁰ SOAB, kenmerk 20/0645C/CL, Audit of the 2017 and 2018 financial statements of the government of Sint Maarten, d.d. 18 november 2020.

Uit de derde UR blijkt dat de jaarrekeningen over 2013 en 2014, die in maart 2019 door de Staten zijn goedgekeurd, nog niet aan de Gouverneur zijn aangeboden ter vaststelling. De jaarrekening 2015 is inmiddels op 26 oktober jl. in de Staten behandeld. De jaarrekening 2016 moet echter nog aan de Staten worden aangeboden. Het Cft moet helaas vaststellen dat hiermee de deadline van 1 december 2020 nog niet is behaald.

Financiële situatie overheidsentiteiten

De gevolgen van Covid-19 hebben een aanzienlijke financiële impact op de overheidsvennootschappen. Aangezien de resultaten en de liquiditeitsontwikkeling van deze vennootschappen potentiële risico's vormen voor de overheidsfinanciën, is het van belang dat het land voortdurend inzicht heeft in hun financiële posities en vooruitzichten. Door een goede monitoring kunnen risico's voor de overheidsfinanciën tijdig worden voorzien en mogelijk gemitigeerd. Het Cft heeft in zijn reactie op de tweede UR hiervoor uw bijzondere aandacht gevraagd en aangegeven hierover specifiek gerapporteerd te willen worden.

In de derde UR heeft Sint Maarten een paragraaf gewijd aan de financiële situatie van de volgende overheidsentiteiten: het nutsbedrijf GEBE, de telecommunicatiemaatschappij Telem, de Sint Maarten Harbour, de luchtvaartmaatschappij Winair en de luchthaven Princess Juliana International Airport. Sint Maarten geeft aan te verwachten dat de overheid nog niet zal moeten bijdragen in de verwachte tekorten of liquiditeiten van deze organisaties. Gezien de tekorten bij Telem, Harbour, Winair en PJIA voorziet het Cft echter een financieel risico voor Sint Maarten. Het Cft verzoekt u ook in de vierde UR hierop in te gaan.

Financieel beheer

Adequaaf financieel beheer is een noodzakelijke voorwaarde voor duurzaam houdbare overheidsfinanciën. Het financieel beheer van Sint Maarten schiet echter ernstig tekort. Het Cft constateert dat, behoudens het door de ministerraad goedkeuren van het verbeterplan financieel beheer, al ruim twee jaar nagenoeg geen voortgang wordt geboekt. In zijn reactie op de tweede UR verzocht het Cft om een overzicht van de maatregelen die u neemt om te komen tot concrete uitvoering van het verbeterplan. U heeft hier niet aan voldaan.

Het Cft moet opnieuw constateren dat Sint Maarten er niet in slaagt om noodzakelijke stappen te zetten in het verbeteren van het financieel beheer. Dit onderwerp is inmiddels opgenomen in de landspakketten waarover een afspraak met Nederland gemaakt moet worden.

Kenmerk
Cft 202000182
Blad
7/7

Tot slot

Over de uitvoeringsorganisatie Sociale en Ziektekostenverzekering (SZV) is in de UR geen informatie opgenomen. Het IMF geeft echter aan te verwachten dat de reserves van SZV in 2024 op zijn en dat vanaf dat moment de overheid de structurele tekorten bij SZV zal moeten dekken.¹¹ Deze tekorten worden vooral veroorzaakt door de structureel oplopende tekorten in de fondsen voor ziektekosten, derving van premie-inkomsten als gevolg van Covid-19 en de vergrijzing van de bevolking. Om de kosten voor het zorgstelsel en de ouderdomsvoorzieningen structureel houdbaar te houden moet Sint Maarten op korte termijn adequate maatregelen nemen. Het Cft verwijst hierbij ook naar de betreffende onderdelen uit de aanwijzing van de RMR die sinds 8 september 2015 van kracht is.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Sint Maarten
De Minister-President van Sint Maarten
De waarnemend secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Sint Maarten

¹¹ IMF, Macro-Fiscal Framework Sint Maarten, Aide-Mémoire, d.d. 7 augustus 2020